

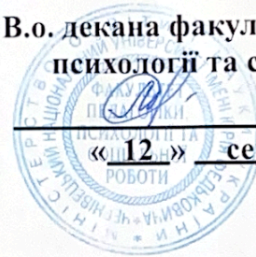
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи
Кафедра педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. декана факультету педагогіки,
психології та соціальної роботи

Інна ПРОКОП

« 12 » серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

Комплексна психолого-педагогічна оцінка
особливих освітніх потреб у дітей та
консультативний супровід родин і фахівців

обов'язкова

Освітньо-професійна програма	«Логопедія»
Спеціальність	016 Спеціальна освіта
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи	
Мова навчання	українська

Чернівці 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Комплексна психолого-педагогічна оцінка особливих освітніх потреб у дітей та консультативний супровід родин і фахівців» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Логопедія» другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженої Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Протокол № 5 від 25.03.2024 р.) та введеної в дію наказом №101 від 26.03.2024 р.

Розробники: **Палагнюк Ольга Василівна**
асистент кафедри педагогіки і психології дошкільної та
спеціальної освіти
кандидат психологічних наук.

Викладачі: **Палагнюк Ольга Василівна**
асистент кафедри педагогіки і психології дошкільної та
спеціальної освіти
кандидат психологічних наук.

Погоджено з гарантом ОПП і затверджено на засіданні кафедри
педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти
Протокол № 1 від "12" серпня 2024 року

Завідувач кафедри

(підпис)

Марія ОЛІЙНИК
(ім'я та прізвище)

Схвалено **методичною радою факультету педагогіки, психології та соціальної роботи**

Протокол № 1 від "12" серпня 2024 року

Голова методичної ради
факультету педагогіки,
психології та соціальної роботи

(підпис)

Ганна БИГАР
(ім'я та прізвище)

Пояснювальна записка

Навчальна дисципліна «Комплексна психолого-педагогічна оцінка особливих освітніх потреб у дітей та консультативний супровід родин і фахівців» є обов'язковою освітньою компонентою освітньо-професійної програми «Логопедія» другого (магістерського) рівня вищої освіти, яка спрямована на теоретичну та практичну підготовку у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти професійної компетентності щодо проведення комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини з особливими освітніми потребами та особливостями здійснення консультативного супроводу родин і фахівців. Теоретичні знання та практичні вміння, засвоєні в процесі вивчення курсу сприяють формуванню у студентів професійно важливих якостей особистості логопеда. Теоретичні та практичні навички, отримані здобувачами освіти у процесі вивчення дисципліни, можуть бути використані під час написання кваліфікаційної роботи, а також в процесі засвоєнні інших освітніх компонент. Робочою програмою освітньої компоненти «Комплексна психолого-педагогічна оцінка особливих освітніх потреб у дітей та консультативний супровід родин і фахівців» передбачені мета та завдання вивчення навчальної дисципліни, окреслено компетентності, програмні результати, яких має набути здобувач ОПП «Логопедія» другого (магістерського) рівня вищої освіти, критерії оцінювання навчальних досягнень студента та інші основні її структурні елементи (складові).

Мета навчальної дисципліни: формування здатності у студентів, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Логопедія», спеціальності 016 «Спеціальна освіта» другого (магістерського) рівня вищої освіти, самостійно планувати, організовувати й реалізовувати професійну діяльність логопеда як фахівця-консультанта ІРЦ на основі здобуття ними знань, умінь та навичок організації комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини та здійснення консультативного супроводу родин і фахівців.

Основні завдання навчальної дисципліни «Комплексна психолого-педагогічна оцінка особливих освітніх потреб у дітей та консультативний супровід родин і фахівців»:

- **навчати** розуміти основні поняття і категорії навчальної дисципліни;
- вдосконалювати опанування нормативно-правовою документацією ІРЦ, знати цілі, завдання і структуру ІРЦ, специфіку логопедичної документації та документації інших фахівців ІРЦ;
- створювати необхідне підґрунтя і мотивацію для самостійної реалізації професійної діяльності в галузі спеціальної освіти (логопедії);
- **вдосконалювати:**
  - навички самостійного розв'язання практичних завдань у галузі спеціальної освіти;
  - методику проведення комплексної оцінки з метою визначення особливих освітніх потреб дитини з порушеннями мовлення;

– методику надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг дітям з особливими освітніми потребами, зокрема, з мовленнєвими вадами, які навчаються у закладах освіти;

– **формувати:**

– методику надання консультативної та методичної допомоги батькам або законним представникам дитини, педагогічним працівникам та іншим фахівцям, задіяним в реалізації психолого-педагогічного супроводу дитини з ООП;

– методику складання, виконання, коригування індивідуальних програм розвитку дітей з особливими освітніми потребами в частині надання логопедичної допомоги, змісту, форм та методів навчання відповідно до їхніх потенційних можливостей;

– методику надання консультативних і методичних послуг команді психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами у закладах освіти з метою моніторингу динаміки розвитку;

– методику підготовки і впорядкування звітної інформації про результати діяльності ІРЦ для засновника, відповідного структурного підрозділу з питань діяльності ІРЦ органів управління освітою, а також аналітичної інформації для відповідного центру підтримки інклюзивної освіти;

– прийоми організації спільної роботи зі спеціалістами, які забезпечують реалізацію різних аспектів корекційної допомоги, проведення пропаганди логопедичних знань серед вихователів, вчителів, співробітників реабілітаційних центрів і громадських об'єднань, батьків, що сприятиме підвищенню їх педагогічної компетенції.

Пререквізити. Засвоєння навчальної дисципліни «Комплексна психолого-педагогічна оцінка особливих освітніх потреб у дітей та консультативний супровід родин і фахівців» передбачає інтеграцію знань, умінь і навичок з таких дисциплін як педагогіка, психологія, основи інклюзивної педагогіки, логопедія з практикумом. Ефективність засвоєння навчальної дисципліни підвищують навчальні дисципліни «Культура наукової української мови» «Діджиталізація у сфері спеціальної освіти», «Методологія та організація наукових досліджень», «Сучасні проблеми логопедії», «Соціально-правовий супровід спеціальної та інклюзивної освіти», «Сучасні методичні підходи до логопедичної підтримки осіб з різними нозологіями», «Діагностична та логокорекційна робота осіб з порушеннями мовлення», які вивчаються у цьому ж семестрі.

Постреквізити. Вивчення навчальної дисципліни «Комплексна психолого-педагогічна оцінка особливих освітніх потреб у дітей та консультативний супровід родин і фахівців» є базою для набуття передбачених ОП компетентностей і результатів навчання з навчальної дисципліни «Менеджмент в закладах спеціальної освіти та ІРЦ», а також необхідне для написання здобувачем вищої освіти кваліфікаційної роботи й ефективного проходження виробничих практик.

Компетентності та програмні результати навчання згідно ОПП

У процесі вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти має набути таких компетентностей та програмних результатів:

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

Загальні компетентності

ЗК-3. Здатність працювати в команді.

ЗК-6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК-8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

Фахові компетентності спеціальності

СК-3. Здатність здійснювати діагностико-аналітичну, корекційно-розвивальну, консультативну діяльність з урахуванням особливих освітніх потреб здобувачів.

СК-4. Здатність ефективно взаємодіяти з батьками, колегами, іншими фахівцями у процесі психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами на засадах партнерства.

СК-5. Здатність приймати ефективні рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності;

СК11. Здатність моделювати та скеровувати освітній і реабілітаційний процес у закладах спеціальної, дошкільної, загальної середньої освіти з інклюзивним навчанням, навчально-реабілітаційних центрах, інклюзивно-ресурсних центрах та встановлювати стосунки з суб'єктом комунікації;

СК-12. Здатність розробляти, адаптувати і впроваджувати індивідуальні програми та навчально-методичні матеріали щодо освіти, соціалізації і розвитку осіб з мовленнєвими порушеннями.

Програмні результати навчання

РН 3. Розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами, генерувати нові ідеї для вдосконалення навчання, виховання, розвитку та соціалізації цих осіб.

РН 4. Добирати та застосовувати ефективні методики комплексного оцінювання розвитку дітей, рефлексувати та критично аналізувати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рівень освітньої підтримки.

РН 6. Встановлювати ефективну взаємодію з батьками, колегами, фахівцями, різними соціальними інституціями з метою забезпечення якості спеціальної та інклюзивної освіти на засадах партнерства.

РН 8. Приймати ефективні рішення з питань спеціальної та інклюзивної освіти, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати їх розвиток; визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей, зокрема, вимоги споживачів; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень;

РН 15. Ефективно взаємодіяти з органами управління та громадськими організаціями; налагоджувати професійну комунікацію із закладами освіти; здійснювати міжвідомчу взаємодію;

РН 16. Здійснювати правову, фінансову, логопедичну, реабілітаційну, соціальну, психолого-педагогічну підтримку осіб з особливими освітніми потребами впродовж життя.

Здобувач освіти повинен:

– знати:

- нормативно-правову документацією ІРЦ;
- мету, зміст, завдання та особливості організації роботи логопеда (логопеда-консультанта) в ІРЦ;
- структуру ІРЦ, логопедичну документацію та документацією інших фахівців ІРЦ;
- особливості проведення комплексної оцінки з метою визначення особливих освітніх потреб дитини з порушеннями мовлення;
- методику надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг дітям з особливими освітніми потребами, зокрема, з мовленнєвими вадами, які навчаються у закладах освіти;
- методику надання консультативної та методичної допомоги батькам або законним представникам дитини, педагогічним працівникам та іншим фахівцям, задіяним в реалізації психолого-педагогічного супроводу дитини з ООП;
- методику складання, виконання, коригування індивідуальних програм розвитку дітей з особливими освітніми потребами в частині надання логопедичної допомоги, змісту, форм та методів навчання відповідно до їхніх потенційних можливостей;
- особливості участі у команді психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами у закладах освіти з метою моніторингу динаміки розвитку;
- вимоги та методику підготовки і впорядкування звітної інформації про результати діяльності ІРЦ для засновника, відповідного структурного підрозділу з питань діяльності ІРЦ органів управління освітою, а також аналітичної інформації для відповідного центру підтримки інклюзивної освіти;
- прийоми організації спільної роботи зі спеціалістами, які забезпечують реалізацію різних аспектів корекційної допомоги, проведення пропаганди логопедичних знань серед вихователів, вчителів, співробітників реабілітаційних центрів і громадських об'єднань, батьків, що сприятиме підвищенню їх педагогічної компетенції.

– уміти:

- організувати роботу логопеда в ІРЦ;
- проводити логопедичні обстеження і заповнювати мовленнєві картки;
- використовувати інноваційні технології у корекції порушень мовлення;
- вести логопедичну документацію та працювати з документацією інших фахівців ІРЦ;

- проводити комплексну оцінку з метою визначення особливих освітніх потреб дитини з порушеннями мовлення;

- надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги дітям з особливими освітніми потребами, зокрема, з мовленнєвими вадами, які навчаються у закладах освіти;

- надавати консультативну та методичну допомогу батькам або законним представникам дитини, педагогічним працівникам та іншим фахівцям, задіяним в реалізації психолого-педагогічного супроводу дитини з ООП;

- складати, виконувати та коригувати індивідуальні програми розвитку дітей з особливими освітніми потребами в частині надання логопедичної допомоги;

- брати участь у роботі команди психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами у закладах освіти з метою моніторингу динаміки розвитку;

- організовувати підготовку і впорядкування звітної інформації про результати діяльності ІРЦ для засновника, відповідного структурного підрозділу з питань діяльності ІРЦ органів управління освітою, а також аналітичну інформацію для відповідного центру підтримки інклюзивної освіти;

- організовувати спільну роботу зі спеціалістами, які забезпечують реалізацію різних аспектів корекційної допомоги, проведення пропаганди логопедичних знань серед вихователів, вчителів, співробітників реабілітаційних центрів і громадських об'єднань, батьків, що сприятиме підвищенню їх педагогічної компетенції.

– володіти:

- методикою організації роботи логопеда в ІРЦ;

- методикою інноваційних технологій у корекції порушень мовлення;

- навичками ведення логопедичної документації та роботи з документацією інших фахівців ІРЦ;

- методикою організації роботи логопеда-консультанта ІРЦ;

- методикою проведення комплексної оцінки з метою визначення особливих освітніх потреб дитини з порушеннями мовлення;

- методикою надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг дітям з особливими освітніми потребами, зокрема, з мовленнєвими вадами, які навчаються у закладах освіти;

- методикою надання консультативної та методичної допомоги батькам або законним представникам дитини, педагогічним працівникам та іншим фахівцям, задіяним в реалізації психолого-педагогічного супроводу дитини з ООП;

- методикою складання, виконання та коригування індивідуальних програм розвитку дітей з особливими освітніми потребами в частині надання логопедичної допомоги;

- методикою роботи у команді психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами у закладах освіти з метою моніторингу динаміки розвитку;

- методикою організації підготовки і впорядкування звітної інформації про результати діяльності ІРЦ для засновника, відповідного структурного підрозділу з

питань діяльності ІРЦ органів управління освітою, а також аналітичної інформації для відповідного центру підтримки інклюзивної освіти;

- методикою організації спільної роботи зі спеціалістами, які забезпечують реалізацію різних аспектів корекційної допомоги, проведення пропаганди логопедичних знань серед вихователів, вчителів, співробітників реабілітаційних центрів і громадських об'єднань, батьків, що сприятиме підвищенню їх педагогічної компетенції.

Опис змісту програми навчальної дисципліни Загальна інформація про викладання навчальної дисципліни

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	1	4	120	15	–	15	–	90	–	екзамен
Заочна	1	1	4	120	12	–		–	108	–	екзамен

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість кредитів / годин												
	денна форма, год.						заочна форма, год.						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	с	лаб	інд	с.р.		л	с	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Теми навчальних занять	Змістовий модуль 1 Теоретичні, нормативно-правові та методичні засади комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини з особливими освітніми потребами												
Тема 1. Загальні засади та алгоритм організації інклюзивного навчання для дітей з особливими освітніми потребами в закладі освіти. Сутність інклюзивного навчання. Міжнародні стандарти з прав людини у сфері освіти. Діти з особливими освітніми потребами. Офіційні засади інклюзивної освіти в Україні. Алгоритм організації інклюзивного навчання для дітей з особливими освітніми потребами в закладі освіти. Концептуальна модель використання МКФ-ДП.	11	1	1	–	–	9	12	1	–	–	–	11	

Назви змістових модулів і тем	Кількість кредитів / годин											
	денна форма, год.						заочна форма, год.					
	усь ого	у тому числі					усь ого	у тому числі				
		л	с	лаб	інд	с.р.		л	с	ла б	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 2. Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсного центру (ІРЦ). Нормативно-правові засади діяльності ІРЦ. Напрями діяльності ІРЦ. Алгоритм створення ІРЦ в Україні, посадові обов'язки та навантаження фахівців. Ділова документація ІРЦ.	11	1	1	–	–	9	12	1	–	–	–	11
Тема 3. Порядок проходження комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини. Порядок подання заяви до ІРЦ. Первинний прийом батьків (одного з батьків) або законних представників дитини. Оцінка особливих освітніх потреб дитини. Оцінка розвитку дитини за іншими напрямками. Участь батьків (одного з батьків) або законних представників дитини у проведенні комплексної оцінки.	13	2	2			9	12	1				11
Тема 4. Категорії (типології) освітніх труднощів в осіб з особливими освітніми потребами. Рівні підтримки. Нормативно-правова база щодо організації освіти осіб з ООП. Категорії освітніх труднощів. Рівні підтримки дітей з ООП. Ступені прояву труднощів.	11	1	1			9	12	1				11
Тема 5. Висновок про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку особи: основні розділи та особливості написання. Основні завдання комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини. Умови проведення комплексної оцінки. Порядок проведення комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини. Напрямки проведення комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини. Оформлення висновку про результати комплексної	13	2	2			9	12	1				11

Назви змістових модулів і тем	Кількість кредитів / годин											
	денна форма, год.						заочна форма, год.					
	усь ого	у тому числі					усь ого	у тому числі				
		л	с	лаб	інд	с.р.		л	с	ла б	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
оцінки. Інформування батьків та передача їм висновку.												
Разом за ЗМ1	59	7	7	–	–	45	60	5	–	–	–	55
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2 Співпраця інклюзивно-ресурсного центру з закладами освіти та громадою. Консультативний супровід родин і фахівців.											
Тема 6. Співпраця ІРЦ з командою психолого-педагогічного супроводу дитини з ООП в закладі освіти. Нормативно-правові засади співпраці ІРЦ з командою психолого-педагогічного супроводу дитини з ООП в закладі освіти. Нормативні засади створення команди психолого-педагогічного супроводу дитини з ООП у закладі освіти. Склад команди. Організація роботи команди супроводу. Завдання команди супроводу. Принципи взаємодії фахівців. Склад команди супроводу дитини з ООП. Процес ІПР. Співпраця та взаємодія працівників ІРЦ та команди психолого-педагогічного супроводу дитини з ООП.	13	2	2	–	–	9	12	1	–	–	–	11
Тема 7. Співпраця з батьками та законними представниками як членами команди супроводу. Провідні завдання фахівця ІРЦ у спілкуванні з батьками. Роль батьків як членів команди психолого-педагогічного супроводу. Принципи педагогічної діяльності, орієнтованої на інтереси сім'ї. Стратегії ефективної співпраці ІРЦ з батьками. Нормативні засади відповідальності батьків за виховання, навчання та розвиток дітей. Права батьків дітей з ООП. Інформативно-едукативна співпраця з батьками.	11	1	1	–	–	9	12	2	–	–	–	10
Тема 8. Надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг дітям з особливими освітніми потребами.	13	2	2	–	–	9	12	1	–	–	–	11

Назви змістових модулів і тем	Кількість кредитів / годин											
	денна форма, год.						заочна форма, год.					
	усь ого	у тому числі					усь ого	у тому числі				
		л	с	лаб	інд	с.р.		л	с	ла б	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Психолого-педагогічні послуги/супровід. Корекційно-розвиткові послуги/заняття. Тривалість заняття. Структура корекційно-розвиткових занять. Форми та методи корекційного впливу. Перелік додаткових психолого-педагогічних і корекційно-розвиткових занять (послуг). Перелік фахівців, які проводять (надають) додаткові психолого-педагогічні і корекційно-розвиткові заняття (послуги).												
Тема 9. Консультативний супровід родин і фахівців: актуальні завдання та особливості реалізації. Основні задачі психологічного супроводу роботи з батьками дітей, які мають особливі освітні потреби. Принципи роботи з сім'ями дітей з особливими освітніми потребами. Основні напрямки психологічного супроводу роботи з батьками дітей, які мають особливі освітні потреби. Форми та методи роботи, націлені на вивчення сім'ї дитини з особливими освітніми потребами. Психологічна підтримка сім'ї та підвищення компетентності батьків щодо різних аспектів розвитку дитини. Залучення батьків до корекційно-розвиткового процесу. Сприяння підвищенню рівня психічного здоров'я батьків. Особливості співпраці ІРЦ з ЗО. Напрями співпраці ІРЦ з закладами освіти. Допомога закладам освіти в складанні та реалізації Індивідуальної програми розвитку особливої дитини. Консультативна допомога щодо написання психолого-педагогічної характеристики із зазначенням динаміки навчання та корекційно-розвиткових занять. Форми і методи консультативного супроводу фахівців ІРЦ. організація інформаційно-просвітницької діяльності шляхом проведення	13	2	2	–	–	9	12	2	–	–	–	10

Назви змістових модулів і тем	Кількість кредитів / годин											
	денна форма, год.						заочна форма, год.					
	усь ого	у тому числі					усь ого	у тому числі				
		л	с	лаб	інд	с.р.		л	с	ла б	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
конференцій, семінарів, засідань за круглим столом, тренінгів, майстер-класів з питань організації надання психолого-педагогічних, корекційно-розвиткових послуг дітям з ООП.												
Тема 10. Співпраця з місцевою громадою: інклюзивно-ресурсний центр та інші ресурси для забезпечення додаткової підтримки закладам освіти з інклюзивним навчанням. ІРЦ та громада як партнери в реалізації прав дітей. Співпраця з місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування. Співпраця з закладами охорони здоров'я. Співпраця із службами у справах дітей. Співпраця із закладами (установами) соціального захисту. Співпраця ІРЦ з громадськими об'єднаннями.	11	1	1			9	12	1				11
Разом за ЗМ 2	61	8	8	–	–	45	60	7	–	–	–	53
Усього годин	120	15	15	–	–	90	120	12	–	–	–	108
Підсумкова форма контролю	Екзамен											

Теми семінарських занять

№	Назва теми з основними питаннями - план	К-ть годин
Змістовий модуль 1 Теоретичні, нормативно-правові та методичні засади комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини з особливими освітніми потребами		7
1	Тема 1. Загальні засади та алгоритм організації інклюзивного навчання для дітей з особливими освітніми потребами в закладі освіти. Сутність інклюзивного навчання. Міжнародні стандарти з прав людини у сфері освіти. Діти з особливими освітніми потребами. Офіційні засади інклюзивної освіти в Україні. Алгоритм організації інклюзивного навчання для дітей з особливими освітніми потребами в закладі освіти. Концептуальна модель використання МКФ-ДП.	1
2	Тема 2. Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсного центру (ІРЦ). Нормативно-правові засади діяльності ІРЦ. Напрями діяльності ІРЦ. Алгоритм створення ІРЦ в Україні, посадові обов'язки та навантаження фахівців. Ділова документація ІРЦ.	1
3	Тема 3. Порядок проходження комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини. Порядок подання заяви до ІРЦ. Первинний прийом батьків (одного з батьків) або законних представників дитини. Оцінка особливих освітніх потреб дитини. Оцінка розвитку дитини за іншими напрямками. Участь батьків (одного з батьків) або законних представників дитини у проведенні комплексної оцінки.	2
4	Тема 4. Категорії (типології) освітніх труднощів в осіб з особливими освітніми потребами. Рівні підтримки. Нормативно-правова база щодо організації освіти осіб з ООП. Категорії освітніх труднощів. Рівні підтримки дітей з ООП. Ступені прояву труднощів.	1
5	Тема 5. Висновок про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку особи: основні розділи та особливості написання. Основні завдання комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини. Умови проведення комплексної оцінки. Порядок проведення комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини. Напрямки проведення комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини. Оформлення висновку про результати комплексної оцінки. Інформування батьків та передача їм висновку.	2
Змістовий модуль 2 Співпраця інклюзивно-ресурсного центру з закладами освіти та громадою. Консультативний супровід родин і фахівців.		8
6	Тема 6. Співпраця ІРЦ з командою психолого-педагогічного супроводу дитини з ООП в закладі освіти. Нормативно-правові засади співпраці ІРЦ з командою психолого-педагогічного супроводу дитини з ООП в закладі освіти. Нормативні засади створення команди психолого-педагогічного супроводу дитини з ООП у закладі освіти. Склад команди. Організація роботи команди супроводу. Завдання команди супроводу. Принципи взаємодії фахівців. Склад команди супроводу дитини з ООП. Процес ПР. Співпраця та взаємодія працівників ІРЦ та фахівців команди психолого-педагогічного супроводу дитини з ООП.	2

7	<p>Тема 7. Співпраця з батьками та законними представниками як членами команди супроводу.</p> <p>Провідні завдання фахівця ІРЦ у спілкуванні з батьками. Роль батьків як членів команди психолого-педагогічного супроводу. Принципи педагогічної діяльності, орієнтованої на інтереси сім'ї. Стратегії ефективної співпраці ІРЦ з батьками. Нормативні засади відповідальності батьків за виховання, навчання та розвиток дітей. Права батьків дітей з ООП. Інформативно-едукативна співпраця з батьками.</p>	1
8	<p>Тема 8. Надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг дітям з особливими освітніми потребами.</p> <p>Психолого-педагогічні послуги/супровід. Корекційно-розвиткові послуги/заняття. Тривалість заняття. Структура корекційно-розвиткових занять. Форми та методи корекційного впливу. Перелік додаткових психолого-педагогічних і корекційно-розвиткових занять (послуг). Перелік фахівців, які проводять (надають) додаткові психолого-педагогічні і корекційно-розвиткові заняття (послуги).</p>	2
9	<p>Тема 9. Консультативний супровід родин і фахівців: актуальні завдання та особливості реалізації.</p> <p>Основні задачі психологічного супроводу роботи з батьками дітей, які мають особливі освітні потреби. Принципи роботи з сім'ями дітей з особливими освітніми потребами. Основні напрямки психологічного супроводу роботи з батьками дітей, які мають особливі освітні потреби. Форми та методи роботи, націлені на вивчення сім'ї дитини з особливими освітніми потребами. Психологічна підтримка сім'ї та підвищення компетентності батьків щодо різних аспектів розвитку дитини. Залучення батьків до корекційно-розвиткового процесу. Сприяння підвищенню рівня психічного здоров'я батьків. Особливості співпраці ІРЦ з ЗО. Напрями співпраці ІРЦ з закладами освіти. Допомога закладам освіти в складанні та реалізації Індивідуальної програми розвитку особливої дитини. Консультативна допомога щодо написання психолого-педагогічної характеристики із зазначенням динаміки навчання та корекційно-розвиткових занять. Форми і методи консультативного супроводу фахівців ІРЦ. організація інформаційно-просвітницької діяльності шляхом проведення конференцій, семінарів, засідань за круглим столом, тренінгів, майстер-класів з питань організації надання психолого-педагогічних, корекційно-розвиткових послуг дітям з ООП.</p>	2
10	<p>Тема 10. Співпраця з місцевою громадою: інклюзивно-ресурсний центр та інші ресурси для забезпечення додаткової підтримки закладам освіти з інклюзивним навчанням.</p> <p>ІРЦ та громада як партнери в реалізації прав дітей. Співпраця з місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування. Співпраця з закладами охорони здоров'я. Співпраця із службами у справах дітей. Співпраця із закладами (установами) соціального захисту. Співпраця ІРЦ з громадськими об'єднаннями.</p>	1
Усього годин		15

Завдання для самостійної роботи

№	Назва теми (форма контролю)	К-ть годин
Змістовий модуль 1 Теоретичні, нормативно-правові та методичні засади комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини з особливими освітніми потребами		
1	Тема 1. Загальні засади та алгоритм організації інклюзивного навчання для дітей з особливими освітніми потребами в закладі освіти. 1. Опрацювати зміст лекційного матеріалу; 2. Формулювання анотації наукової статті на порушену тему заняття; 3. Створення структурно-логічної схеми: “Інклюзивна освіта дітей з ООП”.	9
2	Тема 2. Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсного центру (ІРЦ). 1. Підготувати відповіді на запитання за темою семінару; 2. Створення пам'ятки-довідника: “Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсного центру”; 3. Опрацювати Положення про інклюзивно-ресурсний центр (письмове завдання).	9
3	Тема 3. Порядок проходження комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини. 1. Опрацювати зміст лекційного матеріалу; 2. Складання тез на тему “Порядок проходження комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини” 3. Практична робота “Алгоритм проходження комплексної оцінки ООП дитини”.	9
4	Тема 4. Категорії (типології) освітніх труднощів в осіб з особливими освітніми потребами. Рівні підтримки. 1. Підготувати відповіді на запитання за темою семінару; 2. Сформувані тези або анотацію наукової статті на порушену тему заняття; 3. Мультимедійна презентація (відповідно до вимог) на тему заняття “Типологія освітніх труднощів дітей з ООП”.	9
5	Тема 5. Висновок про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку особи: основні розділи та особливості написання. 1. Опрацювати зміст лекційного матеріалу; 2. Сформувані тези або анотацію наукової статті на порушену тему заняття; 3. Мультимедійна презентація (відповідно до вимог) “Висновок про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку особи”	9
Змістовий модуль 2 Співпраця інклюзивно-ресурсного центру з закладами освіти та громадою. Консультаційний супровід родин і фахівців.		
6	Тема 6. Співпраця ІРЦ з командою психолого-педагогічного супроводу дитини з ООП в закладі освіти. 1. Підготувати відповіді на запитання за темою семінару; 2. Виконання практичних (індивідуальних, групових) завдань на тему “Консультаційний супровід родин і фахівців”; 3. Сформувані тези або анотацію наукової статті на порушену тему заняття.	9

7	Тема 7. Співпраця з батьками та законними представниками як членами команди супроводу. 1. Опрацювати зміст лекційного матеріалу; 2. Створення пам'ятки-довідника: “Напрями і методи співпраці з батьками дітей з ООП”; 3. Практична робота “Співпраця з батьками та законними представниками”	9
8	Тема 8. Надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг дітям з особливими освітніми потребами. 1. Підготувати відповіді на запитання за темою семінару; 2. Анотація наукової статті на порушену тему заняття; 3. Мультимедійна презентація (відповідно до вимог) “Психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги дітям з особливими освітніми потребами”.	9
9	Тема 9. Консультативний супровід родин і фахівців: актуальні завдання та особливості реалізації. 1. Опрацювати зміст лекційного матеріалу; 2. Практична робота “Консультативний супровід родин і фахівців”; 3. Консультативний супровід родин і фахівців (таблиця).	9
10	Тема 10. Співпраця з місцевою громадою: інклюзивно-ресурсний центр та інші ресурси для забезпечення додаткової підтримки закладам освіти з інклюзивним навчанням. 1. Підготувати відповіді на запитання за темою семінару; 2. Практична робота на тему “Ресурси для забезпечення додаткової підтримки закладам освіти з інклюзивним навчанням”; 3. Мультимедійна презентація (відповідно до вимог) або доповідь на тему “Співпраця з місцевою громадою”.	9
Усього годин		45

Детальне методичне забезпечення самостійної роботи студентів за кожною темою навчальної дисципліни “Комплексна психолого-педагогічна оцінка особливих освітніх потреб у дітей та консультативний супровід родин і фахівців” представлено у системі електронного навчання Moodle (<https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=7204>)

Індивідуальні завдання та індивідуальні науково-дослідні завдання (ІНДЗ)

Тематика індивідуальних завдань (реферативних досліджень, есе, проєктів тощо) з навчальної дисципліни “Комплексна психолого-педагогічна оцінка особливих освітніх потреб у дітей та консультативний супровід родин і фахівців”

1. Концепція комплексної психолого-педагогічної оцінки.
2. Особливості різних підходів до оцінки особливих освітніх потреб.
3. Роль різних фахівців у процесі оцінки.
4. Етичні аспекти проведення комплексної оцінки.
5. Інструментарій для проведення комплексної оцінки.
6. Комплексна оцінка особливих освітніх потреб дошкільників.
7. Комплексна оцінка учнів з порушеннями аутичного спектра.
8. Комплексна оцінка дітей з інтелектуальними порушеннями.
9. Роль комплексної оцінки в інклюзивному навчанні.
10. Співпраця між фахівцями різних профілів в процесі комплексної оцінки.
11. При виборі теми варто враховувати такі критерії:

Критеріями оцінювання є вміння студента:

- аргументувати актуальність проблеми,
- визначати ключові поняття,
- представляти стислий виклад основних положень на науковому підґрунті,
- робити висновки: обґрунтувати значення виконаної роботи для професійної діяльності.

Контроль та оцінювання навчальних досягнень студентів у процесі вивчення навчальної дисципліни «Комплексна психолого-педагогічна оцінка особливих освітніх потреб у дітей та консультативний супровід родин і фахівців»

Види контролю

– *поточний контроль передбачає:*

- *усне опитування* студента на лекційних і семінарських заняттях (фронтальне, індивідуальне), захист мультимедійних презентацій;
- *письмовий контроль* (самостійна робота, термінологічний диктант, реферат, есе, самоконтроль та взаємоперевірка),
- *практичний контроль* (вирішення ситуаційних задач, демонстраційний майданчик).
- *тестовий/машинний контроль* (стандартизовані тести у форматі Google forms).

– *рубіжний контроль передбачає:* письмові контрольні роботи у кінці змістового модуля 1 та змістового модуля 2 або автоматизоване тестування у форматі Google forms.

Загальна сума балів за всі виконані завдання, види робіт, передбачені планом семінарських занять, самостійної роботи студента, письмових контрольних робіт (автоматизованого тестування у форматі Google forms) наприкінці змістових модулів становить 60 балів.

– *підсумковий контроль* (максимально – 40 балів) проводиться у формі екзамену з навчальної дисципліни в обсязі навчального матеріалу, передбаченого робочою програмою навчальної дисципліни.

Форми контролю

– *індивідуальний контроль* (кожен студент отримує своє завдання, яке він повинен виконати без сторонньої допомоги);

– *груповий контроль* (група тимчасово поділяється на кілька підгруп (від 2 до 10 студентів) і кожній підгрупі дається перевірочне завдання. Залежно від мети контролю групам пропонують однакові або різні завдання);

– *фронтальний контроль* (завдання пропонуються всій групі з метою з'ясування правильності сприйняття й розуміння навчального матеріалу, виявлення слабких сторін у знаннях студентів, недоліків, прогалин, помилок у роботах і відповідях та визначення заходів щодо їх подолання й усунення);

– *взаємний контроль* (активізує діяльність студентів, підвищує інтерес до знань, критичне мислення);

– *самоконтроль/програмований контроль* (можливість самостійно

перевірити правильність відповіді чи виконаного завдання. Використовується для організації фронтальної роботи і колективного обговорення індивідуально одержаних результатів).

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів за результатами поточного контролю

Критерії оцінювання роботи та результатів навчання здобувача освіти на семінарських заняттях та критерії оцінювання самостійної роботи студентів

Максимум балів, які студент може отримати за одне заняття або окремий вид роботи, зокрема тієї, що винесена на самостійне опрацювання, – 12 балів¹.

Критерії оцінювання поточної навчальної діяльності

10–12 балів, «відмінно» – студент під час виступу повністю, ґрунтовно, логічно послідовно, з наведенням прикладів розкрив питання; вільно володів опрацьованим матеріалом, доповідав, не користуючись допоміжними засобами (конспект, підручник, методичні вказівки тощо); обґрунтував висновки та відповів на всі запитання; доповідь підготовлена з використанням багатьох джерел та інтернет-ресурсів; під час фронтального опитування дав правильні відповіді на питання, без помилок виконав практичні завдання, активно працював протягом усього заняття, дав правильні вичерпні відповіді на додаткові питання викладача.

7–9 балів, «добре» – студент повно та правильно висвітлив головні аспекти поставленого питання, відповідно до обраної теми, користуючись написаним текстом; зробив правильний висновок; допустив незначні помилки, відповідаючи на запитання; доповідь підготовлена з використанням багатьох джерел літератури та інтернет-ресурсів; під час фронтального опитування переважна більшість відповідей на питання були правильними, допустив незначні помилки у виконаних практичних завданнях.

4–6 балів, «задовільно» – студент неповно висвітлив головні аспекти поставленого питання, користуючись написаним текстом; зробив неправильні висновки; допустив грубі помилки, відповідаючи на запитання; доповідь підготовлена з використанням невеликої кількості джерел літератури; під час фронтального опитування не зміг відповісти на більшу половину з поставлених запитань, допустив значні помилки у виконаних практичних завданнях.

1–3 бали, «незадовільно» – студент не розкрив питання, проявив поверховість суджень, не зміг відповісти на поставлені запитання; доповідь підготовлена з використанням лише одного джерела літератури; під час фронтального опитування частково зміг відповісти/не відповів на питання, допустив грубі помилки у виконаних

¹ **Формула переведення балів з 12-бальної у 100-бальну систему**

Набрані студентом у межах одного модуля бали (на семінарських заняттях, за виконання завдань для самостійної роботи та модуль-контроль) додаються й отримана сума ділиться на загальну кількість оцінок за запланованими видами роботи. Так виводиться середній бал (СБ).

Наприклад, студент набрав: Т.1 – 8 балів + Т.2 – 7 балів + n ... + Т.10. – 10 балів = 115 балів / 16 (кількість оцінок за один модуль) = 6,38.

Отже СБ – 6,38.

Далі за **формулою** виводиться кількість балів, отримана студентом за модуль: (СБ 6,38 * 0,05 + 0,4) * 30 (максимальна сума балів за один модуль) = 22 (21,57) – сума балів, набрана за модуль.

Сума балів за два модулі не може перевищувати – 60 балів.

практичних завданнях.

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів

Бал	Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
12-11	Завдання виконано вчасно, його зміст у повному обсязі розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент системно володіє матеріалом і може презентувати його перед аудиторією, у тому числі і за допомогою ІКТ, має власну думку щодо викладеного матеріалу, здатен її аргументувати, робить висновки до виконання завдання підходить творчо.
9-10	Завдання виконано вчасно, його зміст у повному обсязі розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент володіє матеріалом і може презентувати його перед аудиторією.
7-8	Завдання виконано вчасно, його зміст у повному обсязі розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент може доповісти основні положення проведеної роботи без глибинного аналізу, узагальнення матеріалу та підведення підсумків.
5-6	Завдання виконано вчасно, його зміст поверхнево або фрагментарно розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент не проводить аналізу джерел, з яких було отримано інформацію, не здатен узагальнити та систематизувати матеріал, зазнає труднощів під час презентації проведеного дослідження перед аудиторією.
4-3	Завдання виконано вчасно, його зміст є дублюванням відомих джерел інформації. Відсутня будь-яка аналітична обробка представленої інформації. Студент на репродуктивному рівні з помилками відтворює матеріал, не може презентувати його перед аудиторією.
2-0	Завдання відзначається фрагментарністю виконання під керівництвом викладача. Необхідні практичні уміння роботи не сформовані, більшість передбачених навчальною програмою навчальних завдань не виконано.

Під час оцінювання завдань для самостійної роботи студентів враховується:

1. Самостійність, креативність (аналітичний підхід, генерація ідей, новизна постановки проблеми), аргументованість;
2. Доступність, репрезентативність та верифікованість отриманих даних і результатів;
3. Використання першоджерел, системність, достовірність викладеного матеріалу, стилістика (загальна грамотність, легкість сприйняття текстів та матеріалу).
4. Логічність викладу, посилення на використану літературу і джерела.

Індивідуальна освітня траєкторія здобувача вищої освіти у процесі вивчення навчальної дисципліни «Комплексна психолого-педагогічна оцінка особливих освітніх потреб у дітей та консультативний супровід родин і фахівців»

Здобувач вищої освіти має право на участь у неформальній/інформальній освіті.

У межах поточного контролю до рейтингу студента можуть зараховуватися додаткові бали за умови наявності у нього сертифікату про результати неформальної/інформальної освіти з проблеми, що відповідає тематиці курсу («Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича»

(<https://www.chnu.edu.ua/media/3aykf41y/polozhennia-pro-vzaiemodiiu-formalnoi-ta-neformalnoi-osvity.pdf>); «Положення про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (Ч.3, п. 3.6) (https://www.chnu.edu.ua/media/ujmf2ufm/polozhennia-pro-kontrol-i-otsiniuvannia-rez-ul-na_vch-zdobuvachiv.pdf). Доступність інформації для учасників освітнього процесу щодо визнання результатів неформальної освіти забезпечується через оприлюднення вище зазначених документів на офіційному сайті ЧНУ (<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/>).

Згідно рішення кафедри (Протокол №1 від 12.08.2024, https://docs.google.com/document/d/1pLsnwalu2HmrWohL3u55_KVXBgyc736H/edit#heading=h.6kdsnvwgb0rq) викладач враховує додаткові бали, отримані через неформальну освіту, до загальної суми балів, набраної з освітньої компоненти, за умови, що результати з проблеми відповідають тематиці курсу та отримані на освітніх платформах «Prometheus», «AtomsHub», «EdEra», «Всеосвіта», ГО «Українська асоціація педагогів і психологів початкової, дошкільної та позашкільної освіти» та ін.

Критерії оцінювання неформальної/інформальної освіти студентів

Кількість балів, що зараховується студенту, залежить від обсягу здобутих кредитів та отриманих результатів навчання, однак становить не більше 20% (20 балів) від загальної кількості балів за курс (100 балів за системою ЄКТС).

Наприклад, студент пройшов курс обсягом 30 год (1 кредит) «Засади комплексної психолого-педагогічної корекційної роботи з дітьми з розладами аутистичного спектру» на освітній платформі «AtomsHub» (<https://hub.atoms.com.ua/training/zasadi-kompleksnoi-psihologopedagogicnoi-korekcijnoi-roboti-9110?inpoint=ruh.com.ua>) та отримав відповідний сертифікат, за що може отримати 12 балів з теми 8. «Надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг дітям з особливими освітніми потребами» (модуль 2).

Якщо студент пройшов двогодинний курс та має підтвердження у вигляді сертифікату він, відповідно, може отримати 2 бали, тригодинний – 3 бали тощо.

За результативну наукову роботу (написання наукової роботи, тез доповідей, участь у науково-практичних конференціях, участь у роботі гуртка тощо) за профілем цієї дисципліни, за рішенням кафедри відповідно до критеріїв, встановлених програмою навчальної дисципліни, студент може отримати до 12 додаткових (заохочувальних) балів у межах максимальної загальної суми балів – 100.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни на підсумковому контролі

Завдання для підсумкового контролю (екзамену) з навчальної дисципліни «Комплексна психолого-педагогічна оцінка особливих освітніх потреб у дітей та консультативний супровід родин і фахівців» розміщені в системі електронного навчання Moodle за посиланням: URL: https://docs.google.com/forms/d/1k5PNY1XysxEy_LfRGciD2RxAncS3ohnFnFot5t7M9bU/edit.

Кількість балів, які студент може набрати за правильну відповідь за одне тестове завдання – 1 бал.

Кількість правильних відповідей	Кількість балів за залік	Кількість правильних відповідей	Кількість балів за залік
40	40 балів	19	19 балів
39	39 балів	18	18 балів
38	38 балів	17	17 балів
37	37 балів	16	16 балів
36	36 балів	15	15 балів
35	35 балів	14	14 балів
34	34 бали	13	13 балів
33	33 бали	12	12 балів
32	32 бали	11	11 балів
31	31 бал	10	10 балів
30	30 балів	9	9 балів
29	29 балів	8	8 балів
28	28 балів	7	7 балів
28	27 балів	6	6 балів
26	26 балів	5	5 балів
25	25 балів	4	4 бали
24	24 бали	3	3 бали
23	23 бали	2	2 бали
22	22 бали	1	1 бал
21	21 бал	0	0 балів
20	20 балів		

Шкала відповідності згідно систем оцінювання:

- Оцінка А - «відмінно» - 36-40 правильних відповідей – 36-40 балів;
- Оцінка В - «добре» - 31-35 правильних відповідей – 31-35 балів;
- Оцінка С - «добре» - 26-30 правильних відповідей – 26-30 балів;
- Оцінка D - «задовільно» - 21-25 правильних відповідей – 21-25 балів;
- Оцінка E - «задовільно» - 16-20 правильних відповідей – 16-20 балів;
- Оцінка FX - «незадовільно» - 11-15 правильних відповідей – 11-15 балів;

Оцінка F - «незадовільно» - 0-10 правильних відповідей – 0-10 балів.

**Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни
«Комплексна психолого-педагогічна оцінка особливих освітніх потреб у дітей
та консультативний супровід родин і фахівців»**

Підсумкова оцінка складається з таких елементів:

- робота на семінарських та практичних заняттях – 30 балів
- виконання самостійної роботи – 20 балів
- виконання модульних робіт – 10 балів
- екзамен – 40 балів.

Під час підсумкового контролю враховуються результати студента за всіма видами навчальної роботи згідно зі структурою залікових кредитів. Проведення контролю знань відбувається у письмовій формі на основі виконання тестових завдань та передбачає оцінку знань студента за системою ECTS.

Бал, отриманий на іспиті, сума балів, отриманих студентом за різні види виконаної роботи у межах курсу, модульні письмові роботи складають підсумкову семестрову оцінку. Максимальна загальна кількість балів з дисципліни – 100.

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни та відповідає шкалі оцінювання: національній та ECTS.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90–100)	відмінно
Добре	B (80–89)	дуже добре
	C (70–79)	добре
Задовільно	D (60–69)	задовільно
	E (50–59)	достатньо
Незадовільно	FX (35–49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1–34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

A – «відмінно» – якщо студент набрав 90–100 балів, глибоко і всебічно знає зміст курсу, рекомендовану літературу, наукові першоджерела, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, пов'язує програмовий матеріал із профілем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок, виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє

використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.

В – «**дуже добре**» – коли студент набрав 80–89 балів, твердо знає курс і рекомендовану літературу. Добре засвоїв практичні навички, аргументовано викладає матеріал, висловлює свої міркування про ті чи інші психологічні феномени, вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.

С – «**добре**» – коли студент набрав 70–79 балів, вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок, припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу.

Д – «**задовільно**» – якщо студент набрав 60–69 балів, в основному знає курс, рекомендовану літературу, відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, але не переконливо відповідає, плутає поняття, не впевнено почувається, виконуючи практичні завдання, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутнім фахом.

Е – «**достатньо**» – якщо студент набрав 50–59 балів, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, слабо орієнтується в загальному матеріалі і літературі з курсу, знає лише частково наукові факти, визначення, правила та закони. Пропускав лекційні і практичні заняття.

FX – «**незадовільно з можливістю повторного перескладання**» – коли студент набрав 35–49 балів, не опанував зміст курсу, вкрай слабо знає загальну літературу курсу, не знає наукових фактів, визначень, правил та законів, володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять не значну частину навчального матеріалу. Часто пропускав лекції та практичні заняття.

F – «**незадовільно з обов'язковим повним курсом**» – якщо студент набрав 1–34 бали, не опанував зміст курсу, не знає загальної літератури курсу, не знає наукових фактів, визначень, правил та законів. Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів. Відсутнє загально гуманітарне та наукове мислення, практичними навичками не володіє. Часто пропускав лекції та практичні заняття.

**Питання для самоконтролю та контролю
навчальних досягнень студента з навчальної дисципліни «Комплексна
психолого-педагогічна оцінка особливих освітніх потреб у дітей та
консультативний супровід родин і фахівців»:**

1. Яка установа проводить комплексну оцінку з метою визначення ООП дитини?
2. Розкрийте сутність і зміст інклюзивної освіти?
3. Хто така дитина з ООП згідно з Законом України «Про освіту»?
4. Як називається процес влаштування дітей з ООП до існуючих закладів освіти з огляду на те, діти з ООП зможуть пристосуватися до стандартизованих вимог таких закладів?
5. Коли і де вперше був використаний термін «інклюзивна освіта»?
6. Кому належить провідна роль у вихованні дітей з ООП?
7. Розкрийте зміст і призначення МКФ в контексті трьох складових «Родини міжнародних класифікацій ВООЗ»?
8. З якою метою застосовують МКФ?
9. Дайте визначення поняття «Інклюзивно-ресурсний центр»(ІРЦ).
10. Якими установами/організаціями представлений місцевий рівень в системі підтримки інклюзивної освіти?
11. Які напрями діяльності інклюзивно-ресурсного центру виокремлюють?
12. Хто може звернутись до ІРЦ (оберіть зайве)?
13. Які компоненти включає МКФ?
14. Назвіть і подайте стисло характеристику основним завданням комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини.
15. Коли необхідно звернутися до інклюзивно-ресурсного центру?
16. В яких випадках ІРЦ проводить комплексну оцінку?
17. У чому полягає інформування батьків та передача їм висновку?
18. Наявність яких документів необхідна для комплексної психолого-педагогічної оцінки?
19. Коли батькам потрібно звернутись до ІРЦ?
20. Хто працює в ІРЦ та які послуги надають?
21. Як оформити заявку до ІРЦ?
22. Що саме входить в комплексну оцінку розвитку дитини?
23. Як часто необхідно повторювати комплексну оцінку розвитку дитини?
24. Що включає в себе психолого-педагогічний супровід дітей з ООП?
25. Розкрийте зміст основних принципів організації психолого-педагогічного супроводу дітей у системі інклюзивної освіти.
26. Які етапи передбачено в процесі впровадження системи психолого-педагогічного супроводу дітей дошкільного і шкільного віку, які навчаються в умовах інклюзивної освіти?
27. Що собою являють корекційно-розвиткові заняття з дітьми з ООП і яке їх спрямування?
28. Хто належить до категорії осіб з особливими освітніми потребами, які потребують додаткової підтримки під час освітнього процесу?
29. На яких принципах має будуватися робота з сім'ями дітей з особливими освітніми потребами?
30. Які напрями передбачає реалізація психолого-педагогічного супроводу батьків дітей, які мають особливі освітні потреби?

31. Яким чином залучаються батьки до корекційно-розвивального процесу?
32. Схарактеризуйте особливості психолого-педагогічного супроводу як командної взаємодії.
33. Що таке індивідуальна програма розвитку, хто її розробляє?
34. Розкрийте причини коригування ІПР.
35. Що таке додаткові спеціальні послуги? Подайте сутнісну характеристику.
36. Скільки рівнів підтримки дитині з ООП виділяють, які їх особливості?
37. Що таке адаптація та модифікація? Розкрийте їх зміст і процесуальні особливості.
38. Скільки і яких саме виокремлюють категорій освітніх труднощів?
39. Що таке психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги?
40. Проаналізуйте нормативні засади створення команди психолого-педагогічного супроводу дитини з ООП у закладі освіти.
41. У чому полягає співпраця та взаємодія працівників ІРЦ та фахівців команди психолого-педагогічного супроводу дитини з ООП?
42. У чому полягає співпраця (на засадах партнерства) з батьками?
43. У чому полягає міжвідомча співпраця?
44. У чому полягає проведення інформаційно-просвітницької діяльності щодо запобігання порушенню права дитини з ООП на освіту?
45. Розкрийте зміст інтелектуальних освітніх труднощів?
46. Розкрийте зміст функціональних освітніх труднощів?
47. Розкрийте зміст фізичних освітніх труднощів?
48. Розкрийте зміст навчальних освітніх труднощів?
49. Розкрийте зміст соціоадаптаційних або соціокультурних труднощів?
50. Що таке допоміжні засоби навчання чи додаткова підтримка?
51. Що таке адаптація змісту навчання?
52. Охарактеризуйте методичну підтримку та консультації учасників освітнього процесу фахівцями ІРЦ та іншими фахівцями.

**Перелік тестових завдань
з навчальної дисципліни «Комплексна психолого-педагогічна оцінка
особливих освітніх потреб у дітей та консультативний супровід родин і
фахівців»**

Тестові завдання з навчальної дисципліни *«Комплексна психолого-педагогічна оцінка особливих освітніх потреб у дітей та консультативний супровід родин і фахівців»* розміщені в системі електронного навчання Moodle за посиланням:
URL:

https://docs.google.com/forms/d/1k5PNY1XysxEy_LfRGciD2RxAncS3ohnFnFot5t7M9bU/edit.

Приклади тестових завдань

Наявність потреби у здійсненні комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини в ІРЦ, створення освітнього середовища, можлива потреба у допоміжних засобах навчання чи додатковій підтримці, адаптація змісту навчання, методична підтримка та консультації учасників освітнього процесу фахівцями ІРЦ та іншими фахівцями тощо – це:

- A. діти, які мають труднощі I ступеня прояву (незначні)
- B. діти, які мають труднощі II ступеня прояву (труднощі легкого ступеня прояву)
- C. діти, які мають труднощі III ступеня прояву (труднощі помірного ступеня прояву)
- D. діти, які мають труднощі IV ступеня прояву (труднощі важкого ступеня прояву)

Соціоадаптаційні або соціокультурні труднощі – це:

- A. можуть полягати в обмеженні функціонування різного ступеня прояву органів та кінцівок дитячого організму
- B. можуть полягати в обмеженні або своєрідності перебігу довільних видів діяльності різного ступеня прояву (писемного виду діяльності, математичних дій і т.д.).
- C. можуть полягати в обмеженні життєдіяльності різного ступеня прояву слухової, зорової, опорно-рухової, мовленнєвої функцій
- D. можуть полягати в наявності бар'єрів на шляху до формування навичок пристосування до умов соціального середовища, прояву рольової пластичності поведінки, інтеграції у соціальні групи тощо

Інтелектуальні порушення розвитку дитини характеризуються як:

- A. недостатність когнітивної діяльності
- B. затримка психічного розвитку
- C. стійке порушення пізнавальної діяльності
- D. тимчасове порушення розумової діяльності

«Рівень підтримки» в освітньому процесі в інклюзивних класах – це:

- A. система заходів, спрямованих на повернення особи до активного життя та праці, відновлення соціального статусу і формування в особи якостей щодо пристосування до умов нормальної життєдіяльності
- B. коротке або невелике надання тієї чи іншої допомоги людині у важкій для нього ситуації
- C. обсяг тимчасової або постійної підтримки в освітньому процесі учнів з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх індивідуальних потреб
- D. виявлення інтересу та приділення уваги і т. ін. кому-, чому-небудь

Інтеграція означає:

- A. процес поєднання, згуртування, заміни різних форм навчання
- B. процес введення дітей з особливими освітніми потребами у регулярний освітній простір шляхом пристосування учня до вимог школи

- C. пристосування шкіл та їх загальної освітньої філософії та політики до потреб усіх учнів, які мають особливі потреби
- D. процес узагальнення всіх підходів і методів навчання та виховання з метою досягнення мети освітнього ідеалу

Індивідуальна програма розвитку:

- A. забезпечує індивідуалізацію навчання дітей з особливими освітніми потребами, закріплює перелік психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг, визначає конкретні навчальні стратегії і підходи до навчання
- B. визначає перелік навчальних предметів, послідовність їх вивчення, кількість годин, відведених на вивчення кожного предмета, тижневе навантаження
- C. визначає рівень інтелектуального та фізичного розвитку, планування та проведення спільних індивідуальних та групових занять
- D. реалізує право дитини з ООП на отримання якісної освіти вдома

Індивідуалізація освітнього процесу здійснюється:

- A. через надання додаткових форм підтримки у процесі навчання, зокрема асистента вчителя, який здійснює особистісно-орієнтоване спрямування навчального процесу, адаптує навчальні матеріали відповідно до особливостей навчально-пізнавальної діяльності дітей з ООП
- B. через активну участь дитини в формуванні її життєвих компетенцій, виборі методичних підходів навчання й виховання, методів контролю успішності
- C. через врахування різноманітності учнів та різні потреби, а також підвищення мотивації до навчання
- D. через вивчення особливостей дитини і фіксацію результатів у висновку фахівців ІРЦ

Стратегії адаптації й модифікації педагога планують та здійснюють на різних етапах своєї діяльності, зокрема під час (оберіть зайве):

- A. планування
- B. виконання
- C. повторення пройденого матеріалу
- D. осмислення

Методи та освітні технології навчання

В організації освітнього процесу застосовуються

Наочні методи:

- *Лекція з використанням мультимедійної презентації* (передача інформації за допомогою мультимедійної презентації, яка може включати текст, зображення, відео-фрагменти, цифрові вправи та ігри.
- *Мнемонічні методи*, зокрема, інтелектуальні карти, визначення ключових слів або активне пригадування.
- *Конструювання*, зокрема, представлення інформації, таких як малюнок, схема чи таблиця, для кращого розуміння, аналізу та запам'ятовування матеріалу.

– *Моделювання*, зокрема, створення моделей або ланцюжків, які ілюструють концепції/явища для кращого їх усвідомлення тощо.

Словесні методи:

– *Обговорення*, зокрема, аналіз та обговорення конкретного питання чи проблеми з метою досягнення глибшого розуміння теми або окремого питання.

– *Інтелектуальні розминки*, зокрема, проведення різноманітних завдань та активностей, спрямованих на розвиток когнітивних здібностей, комунікативних навичок.

– *Пояснення*, зокрема, активна участь викладача (здобувача у разі, якщо відбувається навчання одне одного) у поясненні матеріалу, викладанні ключових понять, ілюстрації прикладів та докладного роз'яснення складних або незрозумілих аспектів навчального матеріалу.

– *Цікаві аналогії*, які допомагають краще зрозуміти складні теми, розвинути критичне мислення, творчі здібності та комунікативні навички.

Словесні методи для створення ситуацій емоційного переживання, зокрема:

- *дебати* (почерговий виступ двох команд з протилежними точками зору щодо певної теми);
- *дискусія* (обговорення питань та висловлення власних думок щодо певної теми чи проблеми, аргументація своєї точки зору, наведення прикладів),
- *метод “Мікрофон”* (почерговий виступ з короткими висловлюваннями, думками або відповідями на запитання);
- *метод “Акваріуму”*, що передбачає використання принципу "акваріуму", де одна група студентів (зазвичай 4-6 осіб) сидить у колі, як у "рибках", і веде дискусію, тоді як інші студенти спостерігають за ними (різновиди: "Акваріум з опонентом", "Письмовий акваріум", "Відео-акваріум" тощо),
- *метод “Незакінчені речення”* (надання студентам списку речень або фраз, які потрібно закінчити);
- *метод мозковий штурм* (генерування максимальної кількості ідей щодо певної проблеми чи завдання) (різновиди: "Шість капелюхів мислення", "Метод фокальних об'єктів"),
- *метод “навчаючи – вчуся”* (активна участь студентів у процесі навчання через різні форми діяльності: презентації, роз'яснення, наставництво, групова робота тощо);
- *Case-study* (розбір конкретних ситуацій для аналізу та пошуку шляхів розв'язання проблеми тощо).

Практичні методи:

– *Робота в групах* (спільне опрацювання завдань чи розробка плану проєкту, що сприяє колективному навчанню та обміну думками).

– *Гейміфікація* (використання принципів та елементів ігор для підвищення мотивації, залученості та продуктивності в неігровому контексті).

– *Метод вправ* (повторення певних дій з метою формування навичок, закріплення знань та розвитку необхідних якостей).

– *Метод індивідуальних навчальних проєктів* (самостійна робота над дослідницьким, творчим або практичним проєктом, що відповідає їхнім інтересам та можливостям) тощо.

Політика академічної доброчесності

Освітня діяльність (викладач і студент) під час вивчення навчальної дисципліни «Комплексна психолого-педагогічна оцінка особливих освітніх потреб у дітей та консультативний супровід родин і фахівців» ґрунтується на принципах співробітництва та академічної доброчесності.

Політика щодо відвідування занять: відвідування занять є обов'язковим.

Політика щодо академічної доброчесності: академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату, фабрикації, фальсифікації тощо. У разі порушення студентом академічної доброчесності, робота оцінюється на нижчу оцінку або ж незадовільно та має бути виконана повторно. Викладач залишає за собою право змінити тему завдання. Політика щодо академічної доброчесності регламентується «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/n5nbzwwb/polozhennia-chnu-pro-plahiat-2023plusdodatky-31102023.pdf>), «Етичним кодексом Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/jxpbs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>).

Політика щодо дедлайнів і перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. За наявності поважних причин перескладання модулів відбувається із дозволу деканату.

Політика оцінювання роботи викладача. Здобувачі після кожного заняття оцінюють роботу викладача та можуть залишати відгуки і пропозиції в анкеті в системі електронного навчання Moodle (<https://moodle.chnu.edu.ua/mod/feedback/view.php?id=243496>)

Рекомендована література

Основна

1. Дука Т. М. Збереження та зміцнення психічного здоров'я дітей дошкільного віку засобами інноваційних технологій. *Вісник наукової лабораторії «Дошкільна освіта: історія, перспективи розвитку в XXI столітті»: за матеріалами Всеукр. наук.-практ. конф.* [гол. ред. проф. Л. В. Іщенко]. Умань : АЛМІ, 2017. Вип. IV. С. 15-19.

2. Інноваційні технології в діяльності Інклюзивно-ресурсного центру : *метод. посіб.* / авт. кол. за ред. А. Г. Обухівської, Т. Д. Ілляшенко. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2019. 228 с.

3. Інноваційні технології в дошкільній освіті: *Збірник наукових статей за матеріалами II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції*, м. Переяслав-Хмельницький, 28-29 березня 2019 р. За заг. ред. Л. О. Калмикової, Н. В. Гавриш. Переяслав-Хмельницький : ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди», 2019. 180 с.

4. Компанець Н. М., Луценко І.В. *Моделювання індивідуального розвитку дитини з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного ДНЗ*. Київ, 2018. 66 с.
5. Крутій К. Л. Шляхи запровадження європейської технології «Стіни, які говорять» у практику роботи закладів дошкільної освіти України». *«Молодий вчений»* № 5.2 (69.2). Травень, 2019 р. С. 158 – 161.
6. *Організаційно-методичний супровід дитини з особливими освітніми потребами в умовах ДНЗ: навчально-методичний посібник*. Компанець Н.М., Луценко І.В., Коваль Л.В. Київ : Видавнича група «Атопол», 2018. 100 с.
7. *Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсних центрів: навчально-методичний посібник / за заг. ред. М. А. Порошенко та ін.* Київ : 2018. 252 с.
8. Порошенко М. А. *Інклюзивна освіта : навчальний посібник*. Київ : ТОВ «Агентство «Україна», 2019. 300 с.
9. Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр: Постанова Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 р. № 545. База даних «Законодавство України». ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/545-2017-%D0%BF>
10. Процюк Р. Г., Прохоренко Л. І., *Стратегії психологічного супроводу дітей з ООП в інклюзивному освітньому середовищі*. Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови: зб. наук. праць / за ред. В. В. Засенка. Київ : ТОВ «Наша друкарня». 2019. Вип. 15. С. 272-283.
11. *Психолого-педагогічний супровід виховання і розвитку дітей дошкільного віку з родин учасників АТО і внутрішньо переміщених осіб: концепція, методика, технології : навчально- методичний посібник*. І. О. Луценко, А. М. Богуш, Л. О. Калмикова, В. У. Кузьменко, С. І. Поворознюк, О. Д. Рейпольська ; за наук. редакцією І. О. Луценко. Київ : Видавництво НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. 213 с.
12. *Психолого-педагогічний супровід формування особистості дошкільника : колективна монографія*. Т. Кочубей та ін.; за заг. ред. В. Кузя. Умань : ВПЦ «Візаві», 2017. 212 с.
13. *Психолого-педагогічні засади технологій супроводу дітей з особливими освітніми потребами у процесі їх соціальної інтеграції : кол.монографія / [авт. кол.: Т. В. Жук, Т. Д. Ілляшенко, Т. Д. Каменщук та ін. / наук. ред. А. Г. Обухівська, Т. Д. Ілляшенко. Київ : Ніка-Центр, 2020. 113 с.*
14. *Рекреаційна психологія дитинства: теорія і практика*. Кол. монографія. За заг. ред. С.М.Симоненко. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 320 с.

Додаткова

1. *Психолого-педагогічний супровід навчання дітей з інтелектуальними порушеннями/навчально-методичний посібник / авт.: О. В. Чеботарьова, Г. О. Блеч, І. В. Гладченко, С. В. Трикоз та ін.: за наук. ред. О. В. Чеботарьової. К., ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2018. 123 с.*

2. Кошель А. П. Використання здоров'язбережувальних технологій у дошкільному закладі. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки*, 2016. № 135. С. 41-45.

3. Компанець Н. М., Луценко І.В. *Моделювання індивідуального розвитку дитини з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного ДНЗ*. Київ, 2018. 66 с.

4. *Підготовка майбутніх фахівців початкової та дошкільної освіти: стратегії реформування* : колективна монографія. За ред. В. М. Чайки, О. І. Янкович. Тернопіль : Осадца Ю. В., 2019. 232 с.

5. Янкович О. І., Кузьма І. І. *Освітні технології у початковій школі*. Тернопіль : ТНПУ імені Володимира Гнатюка, 2020. 290 с.

Інформаційні ресурси

1. ELibUkr Електронна бібліотека України. Ресурси відкритого доступу. URL: <http://www.elibukr.org/uk/resursi/resursividkritogo-dostupu.html>

2. Академічна доброчесність. *Сайт кафедри педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти*. URL: <https://preschool.chnu.edu.ua/akademichna-dobrochesnist/>

3. Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова». Індекс УДК. Визначення індексів УДК, авторського знака для документів. URL: http://www.ukrbook.net/UDC_poslугy.html

4. Лист Міністерства освіти і науки Щодо діяльності психологічної служби у системі освіти в 2022/2023 навчальному році. URL : Лист Міністерства освіти і науки Щодо діяльності психологічної служби у системі освіти в 2022/2023 навчальному році. URL : <https://mon.gov.ua/ua/npa/shodo-diyalnosti-psihologichnoyi-sluzhbi-u-sistemi-osviti-v-20222023-navchalnomu-roci>

5. Міністерство освіти і науки України. Нормативно-правова база. URL: <http://old.mon.gov.ua/ua/activity/63/64/normativnoppravova-baza/>

6. Наукова бібліотека Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (м. Чернівці, вул. Лесі Українки, 23) URL: <http://www.library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/01about>

7. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Бібліотечні електронні ресурси та технології. URL: http://nbuv.gov.ua/e_technology?field_e_technology_tid=444&field_yfpdf_tid=All

8. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Бібліотечні електронні ресурси та технології. URL: http://nbuv.gov.ua/e_technology?field_e_technology_tid=444&field_yfpdf_tid=All

9. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Наукові ресурси. URL: <http://nbuv.gov.ua/node/1539>

10. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Наукові ресурси. URL: <http://nbuv.gov.ua/node/1539>

11. Національна стратегія розбудови безпечної і здорового освітнього середовища у новій українській школі. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/1952020-33789>.

12. Палагнюк О. В. *Комплексна психолого-педагогічна оцінка особливих освітніх потреб у дітей та консультативний супровід родин і фахівців* : електронний курс на освітній платформі MOODLE Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича URL: <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=7204>

13. Про затвердження Порядку комплектування інклюзивних груп у дошкільних навчальних закладах: *Постанова Кабінету Міністрів України 06.02.2015 № 104/52. чинний, редакція від 06.02.2015*. URL: <http://goo.gl/bnGXQT>

14. Цифровий репозитарій наукової бібліотеки Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. URL: <http://www.library.chnu.edu.ua/index.php?page=/ua/02infres>

15. Чернівецька обласна універсальна наукова бібліотека ім. М. Івасюка (м. Чернівці, вул. О. Кобилянської, 47). URL: <http://www.library.cv.ua/sample-page-2>